

[opis]

W niniejszym studium podjęta jest próba ukazania metodologicznego statusu nauki finansów i zaprezentowania jej pozycji w systemie współczesnych nauk ekonomicznych. Chodzi więc głównie o rozważania dotyczące przedmiotu i metody współczesnej nauki o finansach, dyscypliny o nadzwyczajnym stopniu złożoności, o czym świadczy zarówno analiza jej struktury, relacje z licznymi dyscyplinami ekonomicznymi i pozaekonomicznymi, jak i liczba i ranga różnorodnych pytań badawczych. Znamioną cechą tej pracy, odróżniającą ją - w zamierzeniu autora - od innych dotychczasowych rozpraw z interesującej dziedziny, jest nawiązanie do tego nurtu w teorii, który określa się mianem "zintegrowanego podejścia" (unified approach), polegającego - jak wiadomo - na ścisłym łączeniu ze sobą ekonomicznych i - szeroko pojmowanych -pozaekonomicznych (w tym głównie instytucjonalnych) czynników. W świetle tego podejścia każda kategoria analizowana przez ekonomię (i finanse) ma jednocześnie charakter ekonomiczny, jak i pozaekonomiczny. Zdając sobie sprawę, iż problematyki finansowej nie sposób badać współcześnie z uwzględnieniem jedynie aspektów ekonomicznych, autor próbuje w całej pracy akcentować rangę rozmaitych, z natury rzeczy nie wszystkich, elementów o charakterze społecznym, kulturowym, politycznym, technicznym i technologicznym itp. Ujęcie takie może zapewne budzić niejednokrotnie pewien niedosyt, praca pisana jest jednak przede wszystkim z pozycji nauk ekonomicznych i przez ekonomistę.

Cel rozważań oraz ich ogólne założenia metodologiczne wpłynęły na wybór szczegółowej procedury badawczej oraz na konstrukcję pracy, składającej się z siedmiu rozdziałów. Przyjęto założenie, że do zadowalających wyników badawczych tak złożonego przedmiotu badań, jakim jest bez wątpienia metodologia finansów, nie prowadzi ani badanie teoretyczne na zbyt wysokim szczeblu uogólnienia, ani też wyłącznie swoiste "studium przypadku". Uznano natomiast, że należy dążyć do konstruowania tzw. Schematów analitycznych, czy też w innym ujęciu do teorii o średnim stopniu ogólności, czyli tzw. "teorii średniego zasięgu", jeśli użyć pojęcia autorstwa znanego amerykańskiego socjologa R.K. Mertona. Intencją autora było zachowanie przede wszystkim teoretycznego charakteru dociekań, próba wykrycia tego, co dotyczy szeroko rozumianych finansów, stąd nie uwzględniono w pracy tych wszystkich aspektów, które znaleźć by się mogły w pracy pisanej np. z pozycji zawodowego metodologa (czyli ex definitione -filozofa). Myślą przewodnią niniejszych rozważań jest pogląd, że nauka finansów jest "jednością w różnorodności", a refleksja nad jej statusem metodologicznym oparta jest na tzw. "uporządkowanym eklektyzmie".

[spis]

WSTĘP

Rozdział 1. METODOLOGIA NAUKI FINANSÓW A METODOLOGIA NAUK I METODOLOGIA NAUK EKONOMICZNYCH

Pojęcie i przedmiot metodologii nauk

Metodologia nauk a pokrewne dyscypliny naukowe

Rodzaje metodologii nauk

Metodologia nauk ekonomicznych jako przykład metodologii szczegółowej

Ogólna metodologia nauk ekonomicznych a metodologia nauki finansów

Rozdział 2. STATUS I POZYCJA NAUKI FINANSÓW W SYSTEMIE NAUK

Pojęcie nauki

Cechy i kryteria nauki

Funkcje nauki

Ogólna klasyfikacja nauk a nauki ekonomiczne

Osobliwości nauki finansów i innych nauk ekonomicznych

Rozdział 3. STRUKTURA WSPÓŁCZESNEJ NAUKI FINANSÓW

Geneza i stadia rozwoju nauki finansów

Ryzyko i niepewność a współczesne finanse

Procesy globalizacji a finanse

Subdyscypliny współczesnej nauki finansów

Uwagi wprowadzające

Finanse globalne i międzynarodowe

Finanse publiczne (rządowe i samorządowe)

Finanse rynków i instytucji finansowych

Finanse przedsiębiorstw

Finanse gospodarstw domowych

Nowe subdyscypliny i nurty w nauce finansów

Uwagi wprowadzające

Finanse sfery nieformalnej

E-finance

Mikrofinanse

Finanse instytucji pozarządowych

Finanse behawioralne

Rozdział 4. OTOCZENIE WSPÓŁCZESNEJ NAUKI FINANSÓW

Nauka finansów jako wielowątkowa dyscyplina graniczna

Relacje między nauką finansów a wybranymi dyscyplinami nauki

Nauka o finansach a pozostałe nauki ekonomiczne

Filozofia

Socjologia

Psychologia

Historia

Geografia

Demografia

Matematyka i dyscypliny pokrewne

Teoria organizacji i zarządzania

Nauki polityczne i stosunki międzynarodowe

Nauki prawne

Etyka

Rozdział 5. PRZEDMIOT BADAŃ I ABSTRAKCJE NAUKI FINANSÓW

Ogólne pojęcie przedmiotu nauki

Zjawiska i procesy oraz stosunki finansowe jako przedmiot nauki finansów

Abstrakcje nauki finansów

Kategorie finansowe

Prawa (tendencje) nauki finansów

Zasady finansowe

Modele w nauce finansów

Teorie finansów

Nauka (teoria) finansów a instrumenty finansowe

Rozdział 6. METODA NAUKI FINANSÓW. ORIENTACJE METODOLOGICZNE I PROCEDURY BADAWCZE

Rola analizy wielo- i interdyscyplinarnej

Ogólna charakterystyka procedury badawczej nauk empirycznych

Stadia procedury badawczej w nauce finansów

Ogólna metoda badań

Wybrane metody szczegółowe stosowane w badaniach nauki finansów

Uwagi wprowadzające

Indukcja i dedukcja. Analiza i synteza

Eksperyment w finansach

Metody socjologii i psychologii

Metody ilościowe

Metody prakseologiczne

Wielowymiarowa analiza porównawcza

Rozdział 7. TEORETYCZNA KONCEPTUALIZACJA I ZARYS PROGRAMU BADAWCZEGO KOMPARATYSTYKI FINANSOWEJ

Geneza i wstępna koncepcja komparatystyki finansowej (finansów porównawczych)

Główne pytania i problemy badawcze komparatystyki finansowej (studia przypadków)

Problem transferability (Uebertragbarkeit)

Nowy paradygmat nauki finansów w warunkach gospodarki wysokiego ryzyka

i procesów globalizacji

ZAKOŃCZENIE

BIBLIOGRAFIA

SPIS TABEL

SPIS RYSUNKÓW

Summary

Zusammenfassung